

Er was eens...

Frans Kooijmans



Ongeveer zestig Bonte Kraaien en meeuwen op het Noorderstrand te Scheveningen, januari 1935.
Foto: F.P.J. Kooijmans.

Waar zijn toch de Bonte Kraaien gebleven die wij hier in vroeger jaren 's winters in het westen altijd zagen? Wij moeten nu richting Flevopolders gaan om nog behoorlijke groepen te zien, hoewel ze daar ook al in aantal afnemen. Wat de oorzaak daarvan is zal moeilijk te zeggen zijn. De aantallen die wij hier bij Scheveningen zo'n 25 jaren of nog langer geleden zagen, waren soms behoorlijk groot, zoals op bijgaande foto wel te zien is en natuurlijk ook afhankelijk was van wat er aan voedsel werd gevonden.

Het is dan ook heel geleidelijk gegaan en dan valt het haast niet op. Er waren indertijd hier in het westen omgeving Ockenburg-Ockenrode bij Loosduinen slaappleatsen in de dennen waar honderden Zwarte en Bonte Kraaien uit het Westland en duin-strandgebied bijeenkwamen.

Wanneer je eens onder die slaapbomen, maar dan overdag, door liep, vond je wel een soort braakballen met onverteerbare resten van hun maaltijden. Ook lagen er vaak elastiekjes voor verpakingsmateriaal bij die ze stellig voor wormpjes hadden aangezien. De laatste Bonte Kraaien werden tot rond 1975-1980 gezien en dan betrof het meestal nog maar een enkele of slechts één exemplaar. Een andere opmerkelijke vogel waarnaar wij elke winter uitzien, is de Grote Burgemeester. Vrijwel elk jaar opnieuw zien wij er wel een tussen de honderden Zilver- en Mantelmeeuwen. Ook de Kleine Burgemeester zien wij, soms maar minder dan zijn grote neef. Meestal is die Grote Burgemeester dan een beigekleurige juveniele vogel in zijn 1ste of 2de levensjaar met roze snavel en opvallende zwarte snavelpunt. Slechts zelden zien wij zoals eens op 11 januari 1942 het geval was, een volwassen exemplaar met zeer licht blauwgrijze vleugels, maar zonder enig zwart op de melkwitte slagpennen. Op een groot visnettendroog- en boetterrein waren eens drie juveniele exemplaren tegelijk bijeen tussen enkele honderden Zilver-, Mantel- en Stormmeeuwen om daar naar visrestjes te zoeken.

Nu wil ik nog even overgaan naar een heel ander dier die de vogelstand in de duinen behoorlijk heeft verstoord. Het is de Vos die in het begin van de jaren tachtig zijn intrede hier deed en wij het nog leuk vonden dat er eens iets nieuws kwam, niet wetend wat een ommekeer in de vogelwereld zou optreden en nog dachten dat het wel mee zou vallen. Eén van de eerste die verstek liet gaan, was de Wulp. Zelf vond ik in het begin een dode Wulp zonder kop en begreep toen nog niet direct dat het de Vos was die zo iets kon hebben gedaan. Door hun aanwezigheid zijn heel wat soorten vogels verdwenen. Zilvermeeuwen presteren het daardoor tegenwoordig zelfs op platte daken van huizen onder andere in Leiden te gaan broeden, dat ook weer niet tot genoegen van de mensen zal zijn die er wonen. Het miau-geroep en gezang van de meeuwen gaat de gehele dag door tot laat in de avond en zelfs 's nachts zijn ze niet stil.

In Den Haag en Scheveningen zijn er Scholeksters, die probeerden op platte daken te gaan broeden. Dat de jongen de uitkomen ooit tot wegvliegen zullen komen is te betwijfelen. Op die daken zullen de uitgekomen jonge vogels hun voedsel moeten zoeken tussen het grind en dat zal niet veel zijn. Mochten ze na enkele dagen hun ouders willen volgen en van het dak afvallen zijn ze reddeloos verloren. In 1991 van januari tot eind november zag ik zes maal een Vos in de duinen, hun sporen zie je daar steeds. Hoeveel er intussen al gevangen of gedood zijn is mij niet bekend.

■ F.P.J. Kooijmans, Vlaskamp 660, 2592 AT 's-Gravenhage, 070 - 3 855 740.